

การศึกษาพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเอง
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา:
กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ
A Study on Students' Self-immunity Behaviors
under the Philosophy of Sufficiency Economy:
Case of Bangkok University Undergraduate Students

มาริสตา ต่อทีณะ*

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

*e-mail: marisa.t@bu.ac.th

Marisa Torteeka

School of Science and Technology, Bangkok University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 312 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดพหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 36 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และสมการการถดถอยโลจิสติกทวิที่ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ เพศ ผลการเรียนรู้ และ การทำกิจกรรมกับครอบครัว สามารถใช้ทำนายกลุ่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูงและระดับต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการสามารถทำนายได้ถูกต้องโดยรวมร้อยละ 71.2 ส่วนอายุ รายได้ครอบครัว ขนาดครอบครัว และสภาพการพักอาศัยไม่มีผลในการทำนายภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษา

คำสำคัญ: การมีภูมิคุ้มกันในตนเอง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ

Abstract

This study is a survey research that aims to investigate the self-immunity behaviors under the Philosophy of Sufficiency Economy (PSE) of Bangkok University students, and determine factors predicting their self-immunity behaviors under the PSE. A 36-item of the Multi-dimensional Test Construction of Psychological Immunity based on the PSE was conducted with a sample of 312 students, who was recruited by the technique of simple random sampling from Bangkok University students. The obtained data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and were also analyzed by a binary logistic regression. The findings showed that the attending students had a fairly high level of self-immunity behavior under the PSE. The binary logistic regression model which utilized three independent variables including gender, grade point average, and number of activity with family was able to predict the self-immunity behaviors under the PSE of Bangkok University students who were at the range of high and low level with overall accuracy of 71.2%. However, age, family income, family size, and type of residence were not significant factors of self-immunity behavior, at the .05 level.

Key words: Self-immunity Behavior; The Philosophy of Sufficiency Economy; Binary Logistic Regression Analysis.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม-วัฒนธรรมความผันผวนทางเศรษฐกิจ-การเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วล้วนเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เยาวชนไทยจำนวนมากมีพฤติกรรมเชิงวัตถุนิยมและบริโภคนิยมชัดเจนขึ้น โดยการมีพฤติกรรมเชิงวัตถุนิยมและบริโภคนิยมร่วมกับภาวะของการขาดภูมิคุ้มกันในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ปัญหาในสังคมไทยที่เกี่ยวกับความฟุ้งเฟ้อ การมีหนี้สิน การกระทำทุจริต การก่ออาชญากรรม และการฆ่าตัวตายในปัจจุบันเพิ่มปริมาณขึ้น ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทยเพื่อให้เป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องไปถึงการพัฒนาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทยให้เป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตนเอง ที่แสดงให้เห็นถึงการมีความสามารถในการควบคุมตนเองไม่ให้หลงเชื่อในสิ่งใดโดยง่าย และการมีความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยจิตใจที่เข้มแข็งโดยเยาวชนที่มีความเจริญทางจิตใจและปัญญา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีภูมิคุ้มกันในตนเอง จะช่วยให้ประเทศพัฒนาไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (ประสพโชค มั่งสวัสดิ์, 2550) เป็นหลักปรัชญาที่ชี้ให้ประชาชนทุกระดับ

มองเห็นแนวทางการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขด้วยการดำเนินชีวิตในทางสายกลางประกอบด้วยการมีความพอประมาณหรือการมีความพอดีในการดำรงชีวิต การมีเหตุผลหรือการมีความรอบคอบในการตัดสินใจ การมีภูมิคุ้มกันในตนเองหรือการมีความพร้อมในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกร่วมกับการมีสำนึกในคุณธรรมและการมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ทั้งนี้จากรายงานของอรพินทร์ ชูชม และคณะ (2554) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมหรือการแสดงออกของบุคคลจะได้รับอิทธิพลมาจากจิตใจ แสดงว่าพฤติกรรมหรือการแสดงออกถึงความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้มีภูมิคุ้มกันในตนเอง ย่อมได้รับอิทธิพลมาจากการมีภูมิคุ้มกันทางจิตของบุคคลและบุคคลจะมีภูมิคุ้มกันทางจิตมากหรือน้อยเพียงใดก็จะมีปัจจัยด้านจิตลักษณะและปัจจัยแวดล้อมซึ่ง ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชนเป็นตัวกำหนดอีกทอดหนึ่ง ดุจเดือนพฤษภาคม และ งามตา วณิชานนท์ (2551) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านจิตลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาว่า ประกอบด้วยการมองโลกในแง่ดีที่แสดงถึงการคิดในทางบวกเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรค ความขบเสียดที่แสดงถึงการคาดหวังผลเชิงบวกจากการกระทำที่ตื่นเต้นและทำท่าย การมีสติ-สัมปชัญญะที่แสดงถึงการตระหนักรู้ในการกระทำของตนเอง และการจัดการกับความเครียดที่แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวและการจัดการกับปัญหา

สำหรับมหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นสถานศึกษาเอกชน นักศึกษาของมหาวิทยาลัยก็เป็นเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและสภาวะแวดล้อมรอบตัวด้วยเช่นกัน โดยปัจจุบันพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพที่แสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงวัตถุนิยมและบริโภคนิยมจนเกิดปัญหาด้านความพึงพอใจและการมีหนี้สิน อันมีมูลเหตุจากการขาดภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี สอดคล้องกับผลการศึกษาด้านบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ จากผลการศึกษาของมนัสนันท์ หัตถศักดิ์ และศุภชัย อธิธาพานันท์ (2547) ที่ได้รายงานไว้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีแนวโน้มที่จะมีคุณลักษณะเชิงวัตถุนิยมมากขึ้น ส่วนใหญ่นิยมความสบายทางวัตถุ ไม่ค่อยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น และมีการทำงานที่มุ่งแต่ความสำเร็จเพียงอย่างเดียวจนมองข้ามความรู้สึกและคุณค่าทางนามธรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น จากความสำคัญของการเป็นผู้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองและพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพดังได้กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อหน่วยงานด้านวิชาการและด้านสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองให้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลในการทำนายพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 1-4 ของภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558

วิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 1-4 ของภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 23,000 คน และจากการประมาณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power สำหรับ

การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก กรณีมีตัวแปรอิสระ 7 ตัว ค่า Odds Ratio 1.5 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และกำลังของการทดสอบ .80 จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 308 คน ในการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ประมาณไว้เพื่อป้องกันการได้รับแบบสอบถามที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน นัดหมายให้มาทำแบบสอบถามแยกเป็นกลุ่มตามเวลารว่างของตารางเรียน พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิธีการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ คือ แบบวัดพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนักศึกษาของดุจเดือน พันธุมนาวิน และ งามตา วรินทร์านนท์ (2551) ซึ่งมีความเป็นวิชาการสูง ครอบคลุมเนื้อหา มีความเป็นสากล และกลมกลืนกับความเชื่อทางศาสนาในประเทศไทย โดยแบบวัดพฤติกรรมนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับผู้ใหญ่ นักศึกษา และนักเรียนรวม 15 แบบวัด ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เฉพาะแบบวัดสำหรับนักศึกษา (แบบวัดที่ 6-10) ที่ได้รับการทดสอบความมั่นใจจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากหลากหลายสถาบันซึ่งรวมทั้งนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพด้วยในจำนวนไม่ต่ำกว่า 1,500 คน ศึกษาเฉพาะกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยกรุงเทพที่เป็นเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยและมืองคร่อมของพฤติกรรมสอดคล้องตามข้อคำถามในแบบวัดฉบับนี้ แบบวัดพฤติกรรมที่นำมาใช้นี้เป็นแบบวัดที่ใช้หลักการประมาณค่าคะแนนตามมาตรวัดของ Likert ตั้งแต่ 1 (ไม่เป็นความจริงเลย) ถึง 6 (เป็นความจริงที่สุด) มีทั้งหมด 36 ข้อประกอบด้วยแบบวัดการมองโลกในแง่ดี 8 ข้อ แบบวัดความชอบเสี่ยง 10 ข้อ แบบวัดการมีสติ-สัมปชัญญะ 9 ข้อ และแบบวัดการจัดการกับความเครียด 9 ข้อ แต่ละแบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของครอนบาคเท่ากับ .74, .66, .65 และ .73 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการทางสถิติดังนี้ (1) ศึกษาพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมด้วยสถิติพรรณนาใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำนายพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อทำนายพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมครั้งนี้ กำหนดให้ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองเป็นตัวแปรกลุ่มแบบทวินามที่มีค่าเป็นไปได้ 2 ค่า ได้แก่

0 แทน กลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองต่ำหรือนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินจากแบบวัดพฤติกรรมทั้ง 4 ด้านน้อยกว่า 4.07 คะแนน (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 33.33)

1 แทน กลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองสูง หรือนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินจากแบบวัดพฤติกรรมทั้ง 4 ด้านมากกว่า 4.60 คะแนน (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 66.67)

ตัวแปรอิสระ คือ เพศ (หญิง ชาย) อายุ (น้อยกว่า 20 ปี, 20 ปี ขึ้นไป) ผลการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.75, เกรดเฉลี่ยสะสม 2.75 ขึ้นไป) รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (ต่ำกว่า 50,000 บาท, 50,000 บาท ขึ้นไป) ขนาดของครอบครัว (น้อยกว่า 4 คน, 4 คน ขึ้นไป) การพักอาศัย (ไม่อยู่กับครอบครัว, อยู่กับครอบครัว) และการทำกิจกรรมกับครอบครัวต่อเดือน (น้อยกว่า 3 ครั้ง, 3 ครั้ง ขึ้นไป)

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ลักษณะส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างพบว่า เป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 54.5 นักศึกษาชายร้อยละ 45.5 เป็นผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและค่าพี (p-value) ระหว่างตัวแปรอิสระ 7 ตัว

	1	2	3	4	5	6	7
1. เพศ	-	.113 (.084)	-.071 (.377)	-.012 (.866)	-.079 (.229)	.025 (.699)	.046 (.487)
2. อายุ		-	-.113 (.162)	.063 (.376)	-.015 (.815)	-.039 (.556)	-.066 (.313)
3. ผลการเรียน			-	-.027 (.760)	.023 (.779)	.177 (.028)	.068 (.400)
4. รายได้ของครอบครัว				-	.185 (.009)	.140 (.049)	-.084 (.236)
5. ขนาดของครอบครัว					-	.099 (.133)	.039 (.550)
6. การพักอาศัยกับครอบครัว						-	.131 (.045)
7. การทำกิจกรรมกับครอบครัว							-

ร้อยละ 42.3 อายุ 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.7 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.75 ร้อยละ 49.7 เกรดเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไปร้อยละ 50.3

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.6 เป็นนักศึกษาที่มีสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน และร้อยละ 79.2 เป็นนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบุคคลในครอบครัว นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ของนักศึกษาร้อยละ 70.2 มีกิจกรรมร่วมกับครอบครัวน้อยกว่า 3 ครั้งต่อเดือนและร้อยละ 73.4 มีรายได้ภายในครอบครัวน้อยกว่า 50,000 บาทต่อเดือน

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้วยค่าเฉลี่ย 4.34 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .538 คะแนน

2. การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อทำนายกลุ่มของนักศึกษา เมื่อวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียน รายได้ของครอบครัว ขนาดของครอบครัว การพักอาศัยกับครอบครัว และการทำกิจกรรมกับครอบครัว ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ (ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันต่ำกว่า .5 (ตารางที่ 1) แสดงว่า ข้อมูลชุดนี้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity สามารถนำตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวมาวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อประมาณโอกาสที่นักศึกษาจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับต่ำหรือระดับสูงได้

ผลที่ได้จากการทดสอบเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์ของตัวแปร (β) ว่าสามารถพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม Y ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่โดยใช้สถิติของ Wald (ตารางที่ 2) พบว่าตัวแปรเพศ (Gen) ผลการเรียน (GPA) และการทำกิจกรรมกับครอบครัว (Act) สามารถพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรผลการเรียน และการทำกิจกรรมกับครอบครัว มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อคะแนนพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษา แต่สำหรับตัวแปรเพศจะมีความสัมพันธ์ในเชิงลบต่อคะแนนพฤติกรรมด้านการมี

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก และการทดสอบ Goodness of Fit ของตัวแปร

ตัวแปร	β	S.E.	Wald	df	p	Odds Ratio
เพศ (Gen)	-1.233	.516	5.697	1	.017	.292
ผลการเรียน (Gpa)	1.248	.485	6.619	1	.010	3.484
การทำกิจกรรมกับครอบครัว (Act)	1.567	.601	6.794	1	.009	4.793

Chi-square (Omnibus Tests of Model Coefficients) Model = 18.785, df = 2, P = .000

Chi-square (Hosmer and Lemeshow Test) = .953, df = 8, P = .966

-2 Log likelihood = 101.812, Cox & Snell R Square = .194, Pseudo R Square (Nagelkerke R Square) = .259

Constant = -.480

จากสมการสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อเกรดเฉลี่ยสะสมและการทำกิจกรรมกับครอบครัวของนักศึกษามีค่าคงที่ ความน่าจะเป็นที่นักศึกษาเพศหญิงจะเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูงมีได้มากกว่านักศึกษาเพศชายเท่ากับ 3.425 เท่า (ค่าผกผันของ OR=.292) เมื่อเพศและการทำกิจกรรมกับครอบครัวของนักศึกษามีค่าคงที่ ความน่าจะเป็นที่นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.75 ขึ้นไปจะเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูงมีได้มากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.75 เท่ากับ 3.484 เท่า (OR=3.484) และเมื่อเพศและผลการเรียนของนักศึกษามีค่าคงที่ ความน่าจะเป็นที่นักศึกษาที่ทำกิจกรรมกับครอบครัวเดือนละ 3 ครั้ง ขึ้นไปจะเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูง มีได้มากกว่านักศึกษาที่ทำกิจกรรมกับครอบครัวเดือนละไม่ถึง 3 ครั้ง เท่ากับ 4.793 เท่า (OR=4.793)

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีคะแนนพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยตัวแปรการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลในเชิงบวก ตัวแปรผลการเรียน เป็นปัจจัยสำคัญอันดับสองที่มีผลในเชิงบวก และตัวแปรเพศเป็นปัจจัยสำคัญอันดับสุดท้ายที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบนั้นแสดงให้เห็นว่า สัมพันธภาพในครอบครัว และการมี

ภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษา และตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการทำนายมากที่สุดคือ ตัวแปรการทำกิจกรรมกับครอบครัว รองลงมาคือ ตัวแปรผลการเรียนและตัวแปรเพศ ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของสมการโดยใช้วิธี Log Likelihood Ratio Goodness of Fit Test (ตารางที่ 2) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของการวิเคราะห์แบบโลจิสติกมีรูปแบบดังนี้ $\ln(\text{odds}) = -.480 - 1.233(\text{gen}) + 1.248(\text{GPA}) + 1.567(\text{act})$

สันทนการระหว่างบิดา มารดา และบุตรอย่างเหมาะสมมีผลต่อการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันในตนเองของบุตรอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Knafo & Plomin (2006) และด้วยเหตุที่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา ญาติ หรือ บุคคลใกล้ชิดภายในครอบครัว จึงมีโอกาที่จะพบปะ พูดคุย ตลอดจนมีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวได้บ่อยครั้ง จึงสามารถเกื้อหนุนให้ภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีโอกาสอยู่ในระดับสูงได้ แต่เนื่องจากปัจจัยด้านผลการเรียนที่เป็นปัจจัยสำคัญประการที่สองที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของคิน ลีริเกียตีกูล (2554) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีภูมิคุ้มกันในตนเองของนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอห์น เทคโนโลยีนั้นสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานศึกษาของเอกชนส่วนใหญ่ มีพื้นฐาน ความรู้ตลอดจนภูมิหลังด้านวิชาการเป็นรอง นักศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ และผลกระทบจากการที่นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาการที่เป็นรอง ทำให้ผลการเรียนในปัจจุบันของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นได้ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีการรับรู้ในคุณค่าของตนเองต่ำหรือมีองค์ประกอบด้านการมองโลกในแง่ดี และด้านความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เป็นองค์ประกอบ

สำคัญของการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองลดน้อยลงจนเป็นเหตุให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพอยู่เพียงระดับค่อนข้างสูง ประการสุดท้ายที่พบว่าเพศของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการมีภูมิคุ้มกันในตนเองที่แสดงว่า นักศึกษาหญิงมีความน่าจะเป็นที่จะมีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูงมากกว่านักศึกษาชาย สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาในหลักสูตรปกติของมหาวิทยาลัยกรุงเทพเกือบทั้งหมดเป็นนักศึกษาไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามวัฒนธรรมไทยที่ปลูกฝังให้เพศชายเป็นผู้นำและค่อนข้างเข้มงวดกับเพศหญิง ทำให้นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น มีสัมพันธ์ภาพ และความสามารถในการจัดการกับปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดีกว่านักศึกษาชาย

ทั้งนี้ ในการทำนายนากลุ่มของนักศึกษาที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูงจำนวน 184 คน สมการสามารถทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 72.8 และในการทำนายนากลุ่มของนักศึกษาที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับต่ำจำนวน 128 คน สมการสามารถทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 68.8 แสดงว่าตัวแปร เพศ ผลการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมกับครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษาได้ถูกต้องโดยรวมร้อยละ 71.2 โดยจะทำนายนากลุ่มของนักศึกษาที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับสูงได้ถูกต้องมากกว่ากลุ่มของนักศึกษาที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับต่ำ

สรุป

การศึกษาพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย การมองโลกในแง่ดี ความชอบเสี่ยง การมีสติ-สัมปชัญญะ และการจัดการความเครียดจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีคะแนนพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = .538)
2. ตัวแปรอิสระที่สามารถใช้ในการสร้างสมการทำนายนากลุ่มของนักศึกษาที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงและกลุ่มนักศึกษาที่มีภูมิคุ้มกันในตนเองอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมกับครอบครัว ซึ่งร่วมกันทำนายคะแนนพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการสามารถทำนายได้ถูกต้องโดยรวมร้อยละ 71.2

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้มีผลต่อการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพส่วนใหญ่มีผลการเรียนที่ไม่สูงนัก อันเป็นผลกระทบเบื้องต้นจากพื้นฐานความรู้ด้านวิชาการแต่เดิมของนักศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะว่า เมื่อมหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนไม่มีโอกาสในการคัดเลือกนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาการที่ดีเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้มากนัก มหาวิทยาลัยจึงควรมีนโยบายที่จะจัดให้มีการเรียนปรับพื้นฐานวิชาสามัญต่าง ๆ แก่นักศึกษาในช่วงเวลา ก่อนที่นักศึกษาจะเริ่มเข้าศึกษาจริงในมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะเรียนต่อในระดับปริญญาตรีได้อย่างมั่นใจในระดับหนึ่ง

ในส่วนการส่งเสริมให้นักศึกษามีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองจากองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี และการจัดการกับความเครียดนั้น มหาวิทยาลัยกรุงเทพควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองแก่นักศึกษา ด้วยการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการเรียนการสอนด้านวิชาการเป็นประจำทุกปี อย่างสม่ำเสมอทั่วถึง และเพียงพอ เช่น จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมหรือช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเห็นชีวิตจริงในสังคม และได้เปรียบเทียบกับตนเองว่านักศึกษาอยู่ในสถานะที่ดีกว่า จนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งจะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองที่เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของการมองโลกในแง่ดี และการเรียนรู้วิธีรับมือกับปัญหาของตนเองได้ในระยะยาว

นอกจากนี้ ในการส่งเสริมให้นักศึกษามีองค์ประกอบด้านการมีสติ-สัมปชัญญะเพิ่มขึ้นนั้น มหาวิทยาลัยกรุงเทพจำเป็นต้องมีนโยบายและระบบการปลูกฝังวินัย การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบให้นักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัยอย่างเข้มงวด จริงจัง และสม่ำเสมอกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อที่จะสามารถหล่อหลอมให้นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีสติ ตระหนักรู้ในการกระทำของตนเองได้เป็นอย่างดี

สำหรับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่จัดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการสอนของตนให้เข้ากับยุคสมัย และไม่ทิ้งสาระทางวิชาการด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประกอบการสอน รวมทั้งช่วยส่งเสริมและผลักดันให้นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีโอกาสสร้างชื่อเสียงทางด้านวิชาการ หรือกิจกรรมให้เป็น

ยกย่องต่อสาธารณชน ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจและเกิดความคาดหวังผลจากการกระทำในทางบวกของตนเอง ที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบด้านความชอบเสี่ยงของการเป็นผู้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองต่อไป

กล่าวคือ ถ้านักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองครบทั้ง 4 องค์ประกอบตามวิธีการดังกล่าวข้างต้นที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยทั้งหน่วยงานด้านนโยบาย ด้านบริหาร และด้านปฏิบัติการก็น่าจะให้นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพเติบโตเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม ที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น มีการกระทำที่มุ่งแต่ความสำเร็จของตนเองโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางนามธรรมทั้งของตนเองและผู้อื่นน้อยลง มีสติตระหนักในสิ่งที่ตนเองกระทำมากขึ้นจนทำให้คุณลักษณะการมีพฤติกรรมเชิงวัตถุนิยม และบริโภคนิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพลดน้อยลงได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ดุจเดือน พันธมนาวิน และ งามตา วนินทานนท์. (2551). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ประสพโชค มั่งสวัสดิ์. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารเศรษฐกิจ, *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 47(1), 159-179.
- มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ และ ศุภชัย อธิธิปาทานนท์. (2547). การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพตามแบบวัดบุคลิกภาพของไมเยอร์ บริกซ์ (MBTI). ค้นเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/jan-june 2004/manasanan.pdf>
- วดิน สิริเกียรติกุล. (2554). พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์น เทคโนโลยี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 21(2), 291-312.

อรพินทร์ ชูชม, สุภาพร ณะชานันท์, และ ทศนา ทองภักดี. (2555). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 18(2), 1-15.

Knafo, A., & Plomin, R. (2006). Parental discipline and affection and children's prosocially behavior: genetic and environmental links. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(1), 147-164.

Translated Thai References

- Bhanthumnavin, D., & Vanindananda, N. (2008). *Multi-dimensional Test Construction of Psychological Immunity based on the Philosophy of Sufficiency Economy*. Bangkok: National Research Council Thailand. [in Thai]
- Choochom, O., Tanachanan, S., & Thongpukdee, T. (2012). Antecedents and consequences of youths' psychological immunity. *Journal of Behavioral Science*, 18(2), 1-15. [in Thai]
- Hatthasak, M., & Itthipathanun, S. (2004). A Study of Personality of Students of Bangkok University with the Use of Myers-Briggs Type Indicator: MBTI. Retrieved February 29, 2016, from <http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/jan-june 2004/manasanan.pdf>.
- Mongsawad, P. (2007). Sufficiency economy philosophy and economic management. *NIDA Development Journal*, 47(1), 159-179. [in Thai]
- Sirikiattikul, W. (2011). Self-immunity behavior under the sufficiency economy philosophy of first year vocational certificate students in commerce at Saint John's technology school. *Journal of Education Prince of Songkla University Pattani Campus*, 21(2), 291-312. [in Thai]